

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งที่จะศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การแปลผล
7. การนำเสนอข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง เลขาธิการ คณะ/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก หัวหน้างานนโยบายและแผน หัวหน้างานคลังและพัสดุ และ/หรือผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณ สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) จำนวน 100 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มเป้าหมายสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มเป้าหมาย (คน)
1.	สำนักงานอธิการบดี	10
2.	คณะเกษตรศาสตร์	3
3.	คณะทันตแพทยศาสตร์	3
4.	คณะเทคนิคการแพทย์	3
5.	คณะเทคโนโลยี	3
6.	คณะพยาบาลศาสตร์	3
7.	คณะแพทยศาสตร์	3
8.	คณะเภสัชศาสตร์	3

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มเป้าหมายสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มเป้าหมาย (คน)
9.	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3
10.	คณะวิทยาการจัดการ	3
11.	คณะวิทยาศาสตร์	3
12.	คณะวิศวกรรมศาสตร์	3
13.	คณะศิลปกรรมศาสตร์	1
14.	คณะศึกษาศาสตร์	3
15.	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	3
16.	คณะสัตวแพทยศาสตร์	3
17.	คณะสาธารณสุขศาสตร์	3
18.	บัณฑิตวิทยาลัย	3
19.	วิทยาเขตหนองคาย	3
20.	วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ	2
21.	ศูนย์บริการวิชาการ	2
22.	ศูนย์คอมพิวเตอร์	3
23.	ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3
24.	สถาบันวิจัยและพัฒนา	3
25.	สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ	3
26.	สำนักวิทยบริการ	3
27.	สำนักงานบริหารการวิจัย	3
28.	สถาบันสันติศึกษา	1
29.	สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ	3
30.	สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1
31.	สำนักงาน ส.อมก.	3
32.	สำนักวัฒนธรรม	1
33.	สำนักงานจัดการทรัพย์สิน	2
34.	สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน	2
35.	สำนักวิเทศสัมพันธ์	2
36.	สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มน้ำโขง	2
รวม		100

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือแบบทดสอบ และแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ เพศ อายุ คุณวุฒิการศึกษา สถานภาพของตำแหน่งงาน อายุราชการ และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะ เป็นแบบตรวจ สอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงาน ในประเด็นเนื้อหาย่อย ตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน เป็น 2 ลักษณะคือ ใช่ ไม่ใช่

ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินการปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นมาตราส่วนประมาณค่าระดับ (Rating scale) การให้น้ำหนักคะแนนเป็นแบบน้ำหนักสมมุติ (Arbitrary Weighting) โดยมีค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด , 2545) และตอนท้ายของส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended) ที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ ที่ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ทบทวนเอกสาร และศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบ และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม
- 4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา (Wording) ด้านโครงสร้างและรูปแบบ (Structure and Format) แล้วนำต้นร่างไปปรับปรุงแก้ไข และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

5) หลังจากนั้น นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด จาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าความคงที่ภายใน จากสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

6) จากนั้นนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบและแบบสอบถาม ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 การทดสอบความตรงของเครื่องมือ (Validity)

ผู้ศึกษาสร้างเครื่องมือจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการศึกษา และปรับปรุงเครื่องมือโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรง (Validity) ให้ความเห็นชอบ ในด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบ (Format)

และความเหมาะสมของภาษา (Wording) ที่ใช้ในเครื่องมือและหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าความคงที่ภายในจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach (Marasculio, 1997 อ้างในวัลภา ศิริกุล, 2544) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8412 ซึ่งถือว่าเชื่อถือได้

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. เพศ หมายถึงเพศผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศหญิง เพศชาย โดยมีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale)

2. อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากอายุจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม นับจำนวนเต็มเป็นปี โดยมีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale)

3. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน โดยมีระดับการวัดเป็นกลุ่ม จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

4.1 เลขานุการคณะ / สถาบัน / ศูนย์ / สำนัก

4.2 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

4.3 นักวิชาการเงินและบัญชี

4.4 อื่น ๆ (เป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณ)

4. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีระดับการวัดเป็นกลุ่ม มีระดับการวัดเป็นอันดับสเกล (Ordinal Scale) จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) ปริญญาโท

5. ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจจากการรับรู้ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การค้นคว้า การสังเกต และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในด้านการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เช่น ความรู้ความเข้าใจนโยบายงบประมาณ ความรู้ความเข้าใจกระบวนการงบประมาณ ความรู้ความเข้าใจวิธีการงบประมาณ ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และความรู้ความเข้าใจกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

6. ประสิทธิภาพการทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม นับจำนวนเต็มเป็นปี โดยมีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล

7. การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายหรือแนวทางการจัดทำงบประมาณ /วางแผนระบบงบประมาณที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไปปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน

4. การสนทนากลุ่ม

ในการจัดสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย แล้วกำหนดหัวข้อในการสนทนา 3 ประเด็น คือ 1.) สภาพการณ์เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณ 2.) การนำนโยบายการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไปปฏิบัติ และ 3.) สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ วิธีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผล ของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน โดยสุ่มเลือกผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มจากคณะ/หน่วยงาน จำนวน 13 คน และดำเนินการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2549 ที่ห้องประชุมกองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มรวมทั้งสิ้น 13 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ส่งหนังสือขออนุญาตจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถึง เลขานุการ คณะ/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืน พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Process)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจจากแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และหาความเชื่อมั่นในการตรวจสอบความถูกต้อง ดังนี้

ตอบถูก	ให้	1	คะแนน
ตอบไม่ถูก	ให้	0	คะแนน

3. ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาอื่น ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลข้อมูลคำตอบแบบสอบถามทำเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) การให้น้ำหนักคะแนนเป็นแบบน้ำหนักสมมุติ (Arbitrary Weighting) และมีเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	=	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	=	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	=	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	=	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	=	1	คะแนน

4. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และการจัดสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ส่วนที่ 2 การแปลผลข้อมูลความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเป้าหมาย นำมาแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ เพื่อวัดระดับความรู้ ความเข้าใจการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในลักษณะภาพรวม สรุปเป็นความเรียง โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับคะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าร้อยละ	0 - 49	หมายถึง	ความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ
ค่าร้อยละ	50 - 59	หมายถึง	ความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ค่าร้อยละ	60 - 69	หมายถึง	ความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าร้อยละ	70 - 79	หมายถึง	ความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ดี
ค่าร้อยละ	80 - 100	หมายถึง	ความรู้ ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

ส่วนที่ 3 การแปลผลระดับการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และมีเกณฑ์แต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	การปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	การปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	การปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	การปฏิบัติ อยู่ในระดับ ดี
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	การปฏิบัติ อยู่ในระดับ ดีมาก

แบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการพัฒนา และข้อเสนอแนะในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านต่าง ๆ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เน้นผลสัมฤทธิ์และความเที่ยงตรง เช่น ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการติดตาม ประเมินผล

7. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบความเรียงประกอบตารางตามลำดับดังนี้

1. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
2. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
3. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในลักษณะภาพรวม
4. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา / วิธีการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน